

Bijlage 5 Nota van Inlichtingen openbare verkoop natuurgronden Reusel De Mierden Noord

Wat is natuurbeheertype N12.05 kruiden- en faunarijke akker? En nadere uitleg over de bijbehorende Kwalitatieve Verplichting.

In dit document vindt u meer informatie over het natuurbeheertype N12.05 kruiden- en faunarijke akker. Wij geven u meer uitleg over deze term en wat dat betekent voor het beheer en het gebruik van dit soort natuur. Daarna geven we meer uitleg over de bedoelingen van de Kwalitatieve Verplichting die gevestigd zal worden.

We eindigen met de specifieke, deels aangepaste, tekst die over dit natuurbeheertype in de Kwalitatieve Verplichting staat. **Een deel van de Kwalitatieve Verplichting (KV) zoals deze is opgenomen in bijlage B van deze openbare inschrijfprocedure, wordt dus vervangen door de passage die hieronder staat.**

Deze informatie kan u helpen bij het ontwikkelen en in stand houden van het natuurbeheertype N12.05 kruiden- en faunarijke akker en geeft u meer duidelijkheid waar u voor tekent bij het vestigen van de Kwalitatieve Verplichting.

1. Informatie over het natuurbeheertype

a) Index Natuur en Landschap

Er zijn vele soorten natuur. Bos, heide, graslanden, etc. Om ervoor te zorgen dat duidelijk is wat er precies bedoeld wordt met verschillende soorten natuur is er een Index Natuur en Landschap opgesteld waarin de verschillende soorten natuur zijn beschreven. Alle provincies gebruiken deze Index, bijvoorbeeld in hun Natuurbeheerplan en voor subsidies voor het beheer van verschillende soorten natuur. Groen Ontwikkelfonds Brabant gebruikt de Index in haar subsidieregeling voor de realisering van het Natuurnetwerk Brabant (subsidie voor functieverandering grond en inrichting). De term 'natuurbeheertype N12.05 kruiden- en faunarijke akker' komt ook terug in de Kwalitatieve Verplichting die gevestigd wordt na het verstrekken van subsidie door Groen Ontwikkelfonds Brabant of als u via Groen Ontwikkelfonds Brabant natuurgrond koopt. De volgende informatie over natuurbeheertype N12.05 kruiden- en faunarijke akker kunt u vinden in de Index Natuur en Landschap (link: <https://www.bij12.nl/onderwerp/natuursubsidies/index-natuur-en-landschap/natuurtypen/n12-rijke-graslanden-en-akkers/n12-05-kruiden-en-faunarijke-akker/>):

- Een algemene beschrijving:
*"Het beheertype Kruiden- en faunarijke akker omvat kruidenrijke zomen, akkerranden of complete akkers, waarbinnen het aandeel grasachtigen zeer beperkt is. Het hoofdgewas wordt ruim gezaaid of gepoot, waardoor er voldoende open plekken (pioniermilieus) aanwezig zijn, waar zich eenjarige kunnen vestigen. De openheid van de akkergewassen en de daarbinnen voorkomende eenjarige biedt ideale mogelijkheden voor insecten, muizen en akkervogels. Door na oogst delen braak te laten liggen biedt het ook in het winterhalfjaar kans aan veel soorten."
*"Typerende soorten van Kruiden- en faunarijke akker zijn: patrijs, kwartel, geelgors, ortolaan, grauwe gors, korenbloem, akkerboterbloem, groot spiegelklokje, handjesereprijs, wilde ridderspoor en gele ganzenbloem."**

- Hoe wordt de kwaliteit bepaald?
  - Op percelen met dit natuurbeheertype zijn er per 2 ha tenminste 3 plantensoorten aanwezig die specifiek zijn voor akkers (deze lijst met planten vindt u in de Index Natuur en Landschap).
  - De volgende broedvogels zijn aan de orde: patrijs, grauwe gors, grauwe kiekendief, ortolaan, veldleeuwerik, gele kwikstaart, graspieper.

Er zijn geen structurelementen beschreven die kwalificerend zijn voor het natuurbeheertype N12.05 kruiden- en faunarijke akker. Structuurvariatie is echter wel altijd bevorderend voor de biodiversiteit. Variatie in structuur in het natuurbeheertype N12.05 kruiden- en faunarijke akker ontstaat door de inrichting van het perceel met bijvoorbeeld een keverbank en het beheer van deze keverbank. Ook ontstaat structuurvariatie door het beheer bijvoorbeeld door te kiezen voor een deel overstaand gewas of door de manier van beheren ruimtelijk te variëren op verschillende delen van het areaal kruidenrijke akker.

- Beheeradvies
In de Index Natuur en Landschap staat geen gedetailleerd beheeradvies. Wel staat vermeld dat het inzaaien van bijzondere plantensoorten alleen is toegestaan in de vorm van uit andere kruidenrijke akkers uit dezelfde regio afkomstig zaaigoed.
- Er zijn standaardkostprijzen berekend aan de hand van ervaringen van het beheer van dit natuurbeheertype op verschillende plekken in Nederland. Bij de berekening van deze standaardkostprijzen is rekening gehouden met grondbewerking (cultivatoren, ploegen en frezen), zaaien en aankoop graan/zaad, maaien, verwijderen van ongewenste vegetatie, onderhouden watergangen en onderhoud wegen. Ook is er rekening gehouden met opbrengsten uit de verkoop van het gewas. Het negatieve exploitatiesaldo is € 1.015,17 per hectare (dit is de standaardkostprijs voor 2024). Via de Subsidieregeling Natuur en Landschap (SNL) is 84% daarvan subsidiabel.

b) overige informatie

Het beheren van het natuurbeheertype N12.05 kruiden- en faunarijke akker is vakwerk en maatwerk. Kunnen 'lezen' wat er in het veld gebeurt en dan op het juiste moment de juiste keuzes maken, is cruciaal. Er is geen spoorboekje voor beheermaatregelen die altijd leiden naar een goed ontwikkelde kruidenrijke akker. Om te ondersteunen bij het maken van de juiste keuzes is een praktisch boek samengesteld: 'Het akkerboek. Ontwikkeling en beheer van kruidenrijke akkers.' Auteurs: Peter Verbeek, Udo Prins, Robert Ketelaar, Karl Eichhorn en Emiel Brouwer (de meeste recente druk is van 2024). Het boek is onder andere hier te bestellen: <https://knnvuitgeverij.nl/artikel/het-akkerboek.html>

Akkertype	Gewastype			Mestgift kg N/ha/ jaar	Totale opbrengst ton droge stof/ha	Korrei- opbrengst ton/ha	Aantal soorten per 25 m ²
	Wintergewassen	Bodemtype	Zomergewassen				
0 Productieakker zonder kruiden	Nauwelijks ondergroei			125 – 250	10 – 20	6 – 12	0
1 Productieakker	Vogelmuur			100 – 200	8 – 12	4 – 7	0
2 Landschappelijke akker	Grote windhalm	Leemarm zand	Kromhals	75 – 125	7 – 10	3,5 – 5	*
		Lemig + kleilig zand					
	Grote klaproos	Leem, löss en zavel	Kroontjeskruid				
3 Kleurrijke kruidenakker	Korenbloem	Leemarm zand	Gewone spurrie	50 – 75	5 – 8	2,5 – 3,5	++
		Lemig + kleilig zand	Gele ganzenbloem				
	Kleine Wolfsmelk	Leem, löss en zavel	Gewone duivenkervel				
		Klei en krijt	Witte kroddie				
4 Soortenrijke kruidenakker	Korensla	Leemarm zand	Glad biggenkruid	25 – 50	3 – 6	1,5 – 2,5	++++
	Ruige klaproos	Lemig + kleilig zand	Akkerandoorn				
	Groot spiegelklokje	Leem, löss en zavel	Akkerandoorn				
	Spiesleeuwenbekje	Klei en krijt	Gladde ereprijs				
5 Schrale kruidenakker	Korensla	Leemarm zand	Glad biggenkruid	inci- denteel	< 4	< 2	+++
	Tengere veldmaur	Lemig + kleilig zand	Akkerleeuwenbek				
	Klein spiegelklokje	Leem, löss en zavel	Akkerleeuwenbek				
	Blauw walstro	Klei en krijt	Blauw guichelheil				

Het natuurbeheertype N12.05 kruiden- en faunarijke akker zijn de akkers die in dit boek getypeerd worden als akkertype 3, 4 en 5. De korrelopbrengsten van deze akkertypes zijn hooguit 3,5 ton/ha bij een kleurrijke kruidenakker tot bijna nihil bij een schrale kruidenakker.

Op hoofdlijnen zijn de beheeradviezen in dit boek als volgt:

Bij de start van de ontwikkeling van het natuurbeheertype N15.02 kruiden- en faunarijke akker is de uitgangssituatie vaak een akker die stevig bemest is. Al dan niet met een verleden van grondbewerking met zware machines waardoor een ploegzool is ontstaan. Het is verstandig een ontwikkelplan te maken voor uw specifieke perceel. Dit helpt u bij het bewust maken van keuzes en daarvan te leren. Afhankelijk van de grondsoort, hydrologie, fosfaatlast, bodemtextuur, de eventuele aanwezigheid van probleemkruiden en de potentie voor akkerkruiden vanuit de beheergeschiedenis en de aanwezigheid in de streek maakt u keuzes over de volgende onderwerpen:

Grondbewerking

- Eenmalige grondbewerking door diepploegen kan een nuttige maatregel zijn om de ploegzool te doorbreken of ongewenste kruiden diep onder te werken.
- Ecoploegen met diepte tussen 15 en 20 cm kan een belangrijke methode zijn om ongewenste kruiden en grassen te beheersen zonder dat dat ten koste gaat van de meeste akkerkruiden.
- Sommige akkerkruiden (bv ruw parelzaad en naaldenkervel) kunnen echter slecht tegen ploegen en dan is niet-kerende grondbewerking passender

Bemesting

Als de korrelopbrengst onder de 3,5 ton/ha komt, dan is bij het doel 'kleurrijke kruidenakker' een gift van ruige/vaste stalmest/compost/bokashi mogelijk met een maximum van 75 kg N/ha. Voor runderstalmest komt dit uit op 11,7 ton (forfaitair 6,4 kg N/ton omgerekend). Compost en bokashi kunnen een welkome aanvulling zijn om het organisch stofgehalte van de bodem te verhogen. Wilt u een schraler akkertype, dan is de bemesting uiteraard een stuk minder.

Keus en dichtheid gewas

Zeker bij de wat voedselrijkere varianten van het natuurbeheertype N12.05 kruiden- en faunarijke akker is belangrijk om de graansoort en raskeuze goed aan te laten sluiten op het bemestingsniveau en de grondsoort. Het gewas moet ijl genoeg zijn om akkerkruiden een kans te geven. Als vuistregel voor akkertype 3 en 4 geldt dat van bovenaf gezien er veel openheid moet zijn met een duidelijk aanwezige, gevarieerde ondergroei waar gedempt zonlicht op valt.

Ook hierin kunnen er verschillen zijn in de beginfase van akkerontwikkeling en de fase van het in stand houden van de akker. Zo kan de afwisseling met het inzaaien van gras een methode zijn om ongewenste kruiden te onderdrukken. Ongewenste kruiden zijn echter ook op andere manieren te onderdrukken en hebben een relatie met de voedselrijkheid van het perceel.

In het boek vindt u ook meer informatie hoe u keuzes kunt maken tussen zomergranen of wintergranen. Deze keus heeft namelijk impact op de soorten 'ondergroei' die passen bij deze verschillende teeltmethoden.

2. Kwalitatieve Verplichting: de bedoeling

Met de Kwalitatieve Verplichting (KV) van de provincie Noord-Brabant wordt juridisch vastgelegd dat u een aantal zaken moet dulden en activiteiten moet nalaten die de ontwikkeling van het natuurbeheertype N12.05 kruiden- en faunarijke akker verstoren of nadelig beïnvloeden. In dit deel leest u meer over de bedoelingen en de logica van de Kwalitatieve Verplichting. In deel 3 van deze notitie leest u de exacte tekst.

Wat betreft het 'dulden' is het belangrijk om te weten dat de huidige én toekomstige hydrologie geduld moeten worden. Dat betekent bijvoorbeeld dat het aanleggen van drainage of greppels in strijd is met de Kwalitatieve Verplichting.

Wat betreft 'nalaten van activiteiten' geldt dat sommige activiteiten altijd nadelig zijn voor het natuurbeheertype, bijvoorbeeld het gebruik van bestrijdingsmiddelen. Andere activiteiten kunnen zowel nadelig als voordelig zijn, zoals bemesting. Tot slot staat er in KV altijd een algemene bepaling dat u activiteiten moet nalaten die de ontwikkeling van het natuurbeheertype belemmert, bemoeilijkt of verhindert. Dat zijn activiteiten die niet specifiek benoemd zijn, omdat we nooit volledig kunnen omschrijven welke activiteiten nadelig zijn voor het natuurbeheertype.

Voor de activiteiten die zowel voordelig als nadelig kunnen zijn, hebben we in de KV nader omschreven wanneer ze nadelig zijn, voor zover dat mogelijk is bij het natuurbeheertype N12.05 kruiden- en faunarijke akker. Dat doen we door te beschrijven welke situatie voorkomen moet worden. Vervolgens is het aan u als beheerder/eigenaar van de natuur om te sturen op het juiste beheer, waarbij er veel maatwerk nodig kan zijn afgestemd op het ontwikkelstadium van de akker, de bodem en het eventueel aanwezig zijn van probleemsoorten. Voor bemesting geldt het volgende:

- Bemesting (met ruige stalmest en of compost/bokashi) is alleen toegestaan als dat ten dienste staat van de ontwikkeling van het natuurbeheertype N12.05 kruiden- en faunarijke akker. Dat betekent dat in de situatie waarin de korrelopbrengst hoger is dan 3,5 ton/ha, bemesting sowieso niet is toegestaan.

Voor grondbewerking en de dichtheid van het gewas is het niet mogelijk om in de KV genuanceerd én duidelijk aan te geven wanneer ze nadelig zijn voor de ontwikkeling van het natuurbeheertype

N12.05 kruiden- en faunarijke akker en wat koper op basis daarvan dient na te laten. Daarom hebben we ervoor gekozen om in de Kwalitatieve Verplichting 'stringente' bepalingen op te nemen die in veel gevallen goed passen bij het beheer van het natuurbeheertype N12.05 kruiden- en faunarijke akker. Indien nodig kan, op basis van uw beheerplan en de daarop gebaseerde gunning, toestemming verleend worden om (tijdelijk) af te wijken van deze bepalingen.

Aanpassen KV en evaluatie KV

Het is voorstelbaar dat voor de juiste ontwikkeling van het natuurbeheertype N12.05 kruiden- en faunarijke akker (tijdelijk) maatregelen of activiteiten nodig zijn die in strijd zijn met de Kwalitatieve Verplichting. Als zich dat voor doet, dan kunt u altijd contact opnemen met Groen Ontwikkelfonds Brabant of de provincie Noord-Brabant.

Als u (tijdelijke) activiteiten wilt uitvoeren die in strijd zijn met de KV, dan moet u natuurlijk goed onderbouwen waarom deze uiteindelijk bijdragen aan de ontwikkeling van het betreffende natuurbeheertype. Het is dan mogelijk dat u toestemming krijgt om deze maatregelen of activiteiten uit te voeren. Toestemming om af te wijken van de KV kan alleen verkregen worden van de begunstigde van de KV en dat is in dit geval de provincie Noord-Brabant.

Afhankelijk van de aard en de eventuele tijdelijkheid van deze afwijkende activiteiten/maatregelen wordt ook bekeken of het nodig is om de KV aan te passen. Als blijkt dat er structureel iets niet goed is opgenomen in de KV, dan kan de KV aangepast worden. Het heeft namelijk geen zin iemand aan het onmogelijke te willen houden. Het aanpassen van de KV kan ook de conclusie zijn van de evaluatie van de KV die op uw verzoek na 10 jaar plaatsvindt (zie het artikel 'evaluatie' in de KV).

3. Kwalitatieve Verplichting: de tekst

De Kwalitatieve Verplichting die wordt gevestigd bij de verkoop van grond van de provincie Noord-Brabant, bevat een algemeen deel en een deel dat specifiek is voor het natuurbeheertype N12.05 kruiden- en faunarijke akker. De volledige Kwalitatieve Verplichting van deze openbare inschrijfprocedure vindt u in deze bijlage: <https://www.groenontwikkelfondsbrabant.nl/wp-content/uploads/2024/06/Bijlage-B-Verkoopovereenkomst.pdf>.

NB: in afwijking hierop zal alleen artikel 21.4 een andere omschrijving krijgen.

Wij beschrijven in artikel 21.4 voor elk afzonderlijk natuurbeheertype specifieke verplichtingen. Dit artikel van de Kwalitatieve Verplichting over het 'nalaten' van activiteiten t.b.v. de ontwikkeling van verschillende natuurbeheertypes wordt momenteel juridisch getoetst. Naar aanleiding daarvan kan de tekst nog veranderen, uiteraard passend bij de bedoelingen die hierboven staan beschreven. Als dat het geval is informeren wij u daarover bij de 2^e Nota van Inlichtingen. De voorlopige tekst voor het natuurbeheertype N12.05 kruiden- en faunarijke akker is als volgt:

21.3 Gebruik

21.3.1 De Koper gebruikt de Onroerende Zaak voor de ontwikkeling en instandhouding van natuur, zijnde <nader in te vullen> ha natuurbeheertype N12.05 kruiden- en faunarijke akker en <nader in te vullen> landschapselementen overeenkomstig de voorwaarden en verplichtingen uit deze overeenkomst;

21.3.2 De Koper dient bij het gebruik als bedoeld in lid 1 uitdrukkelijk rekening te houden met de effecten op de Onroerende Zaak van de hydrologische maatregelen die in de omgeving van de Onroerende Zaak zijn of nog zullen worden getroffen ten behoeve van de realisering van

natuurdoelen voortvloeiende uit Natura 2000 en de Kaderrichtlijn Water dan wel daarvoor in de plaats tredend(e) (Europees) beleid en regelgeving.

21.4 Verplichtingen

In verband met het voorgeschreven gebruik van de Onroerende Zaak als bedoeld in artikel 21.3.1 verplicht de Koper zich jegens de Provincie tot het volgende:

- 21.4.1 Van de Onroerende Zaak zal geen ander gebruik worden gemaakt dan het gebruik als bedoeld in artikel 21.3.1.
- 21.4.2 De Koper laat na om ter zake van de Onroerende Zaak kerende grondbewerking toe te passen.
- 21.4.3 De Koper laat na om op de Onroerende Zaak gebruik te maken van bestrijdingsmiddelen.
- 21.4.4 De Koper laat na om op de Onroerende Zaak gebruik te maken van meststoffen, tenzij bemesting noodzakelijk is voor de ontwikkeling en instandhouding van natuurbeheertype N12.05 kruiden- en faunarijke akker. In dat geval is alleen ruige/vaste mest, compost en bokashi toegestaan in een hoeveelheid die de korrelopbrengst niet hoger doet worden dan 3,5 ton/ha.
- 21.4.5 De Koper laat na om de Onroerende Zaak te beweiden.
- 21.4.6 De Koper laat na om op de Onroerende Zaak een te dicht gewas te zaaien. Het gewas is te dicht als er onvoldoende open plekken zijn tussen het gewas waar gedempt zonlicht op valt. Tussen het hoofdgewas dient een gevarieerde begroeiing aanwezig te zijn die rijk is aan vormen en kleuren.
- 21.4.7 De Koper laat al datgene na dat invasieve exoten doet verschijnen op de Onroerende Zaak of verdere verspreiding veroorzaakt. Invasieve exoten zijn soorten die zijn opgenomen op de Unielijst die behoort bij de EU-verordening 1143/2014.
- 21.4.8 De Koper laat datgene na dat ecosystemen met de daarbij behorende soorten in gevaar brengt of verstoort.
- 21.4.9 De Koper laat ook overigens al datgene na dat het gebruik van de Onroerende Zaak als bedoeld in artikel 21.3.1 belemmert, bemoeilijkt of verhindert.

4. Artikel 13 in de verkoopovereenkomst

In de verkoopovereenkomst die bij deze openbare inschrijfprocedure hoort, staat in artikel 13 dat Koper verplicht is beheerwerkzaamheden uit te voeren die zorgen voor de omstandigheden waarin flora en fauna zich kunnen ontwikkelen die typerend zijn voor het betreffende natuurbeheertype. Dat is een aanvullende manier, naast de Kwalitatieve Verplichting, om juridisch vast te leggen dat natuurbeheertype N12.05 kruiden- en faunarijke akker op de juiste manier beheerd wordt. Als u uw beheerplan uitvoert waarop de gunning gebaseerd is bij deze openbare inschrijfprocedure, dan handelt u conform dit artikel.